

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Milana Kamlacha v právní věci navrhovatele: **B. V.**, zast. JUDr. Vladimírem Dvořáčkem, advokátem se sídlem Praha 8, Křížkova 16, proti žalovaným: **1) Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Praha 2, Na Poříčním právu 376/1, a **2) Úřad práce Kutná Hora**, se sídlem Kutná Hora, Benešova 70, o návrhu na obnovu řízení ve věci vedené u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 44 Ca 25/2004, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 18. 3. 2010, č. j. 44 A 16/2010 - 18,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovaným **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovenému advokátovi, JUDr. Vladimíru Dvořáčkovi, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 5760 Kč. Tato částka bude jmenovanému vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 2 měsíců od právní moci tohoto rozhodnutí. Náklady právního zastoupení stěžovatele nese stát.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl navrhovatel usnesení Krajského soudu v Praze, jímž byl odmítnut jeho návrh na obnovu řízení ve věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 44 Ca 25/2004. K zastavení řízení (usnesením ze dne 8. 2. 2006, č. j. 44 Ca 25/2004 - 140) nebyl soud podle jeho názoru oprávněn, neboť navrhovatel osvědčil, že na zaplacení soudního poplatku nemá prostředky.

Ze spisu krajský soud zjistil, že dovolávaným usnesením soud zastavil řízení o žalobě na ochranu proti nečinnosti správního orgánu z důvodu, že žalobce na výzvu soudu nezaplatil soudní poplatek. Rozhodnutí soudu nabylo právní moci dne 20. 2. 2006. Jelikož návrh na obnovu řízení nebyl podán proti rozsudku, který by byl uveden v § 114 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), a výčet případů, ve kterých je obnova přípustná, je taxativní, soud návrh žalobce jako nepřipustný odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Usnesení krajského soudu napadl navrhovatel (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností, posléze doplněnou ustanoveným advokátem, z důvodu vymezeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tj. pro nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Připouští, že při použití značně formalistického přístupu by bylo možné návrh odmítnout, jak učinil krajský soud. V daném případě je však posouzení přípustnosti návrhu nutno posuzovat též s ohledem na specifický charakter celého případu a v poněkud širších souvislostech. Především je pak nutno dostat kautelám plynoucím z hlavy páté Listiny základních práv a svobod, jakož i z Evropské úmluvy, neboť odmítavé rozhodnutí způsobuje vykročení z mezí daných rámcem ústavně zaručených základních lidských práv a je též v rozporu s principem spravedlnosti. *Denegatio justitiae* je v demokratickém právním státě nepřipustné.

Stěžovatel dále odkázal na judikaturu Ústavního soudu ve věcech rehabilitací (sp. zn. I. ÚS 1916/07 a II. ÚS 187/2000). Zdůraznil, že řízení, jehož obnovy se stěžovatel domáhá, bylo zastaveno z toho důvodu, že žalobce na výzvu soudu nezaplatil soudní poplatek. Stěžovatel má přitom za to, že vyšly najevo nové důkazy a skutečnosti, které bez své viny nemohl v původním řízení uplatnit, jakož i že výsledek obnoveného řízení může být pro něj příznivější. Zejména může prokázat, že mu svědčilo právo na osvobození od soudních poplatků.

Ústavní soud opakovaně judikoval, že základní práva a svobody působí jako regulativní ideje, na něž obsahově navazují komplexy norem jednoduchého práva; současně tyto ideje determinují výklad navazujících právních norem. Porušení některé z těchto norem, a to v důsledku svévole (např. nerespektováním kogentní normy) anebo (což se zdá přiléhavě právě v předmětném žalobcově případě) v důsledku interpretace, jež je v extrémním rozporu s principy spravedlnosti (např. přepjatý formalismus), pak zakládá porušení základního práva a svobody (srov. nález sp. zn. I. ÚS 3109/08).

Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud usnesení Krajského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v rozsahu uplatněných stížních bodů, avšak po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. O věci uvážil takto:

Argumentace stěžovatele je vybudována na předpokladu, že v daném případě bylo na místě aplikovat obecné právní principy, neboť opačný přístup – zvolený krajským soudem – je přepjatě formalistický, a v konečném důsledku představuje odmítnutí spravedlnosti. Nejvyšší správní soud tento názor nesdílí.

Je totiž třeba rozlišovat mezi případy aplikace práva ve složitých případech na jedné straně a případy aplikace práva v případech jednoduchých na straně druhé. Složitými případy jsou typicky případy, kdy ustanovení právních předpisů připouštějí různý výklad, kdy jednoznačný výklad není možný za použití standardních interpretačních pravidel, případy rozporu aplikované právní normy v jejím apriorním významu s jinou normou, či případy kdy vzniká napětí mezi funkcionálním smyslem práva a doslovným významem textu (srov. Kühn, Z., *Aplikace práva ve složitých případech*, Karolinum, Praha, 2002, s. 45). Složité případy aplikace práva jsou tudíž charakterizovány tím, „že odpověď na otázku *quid juris nemůže být nalezena v pouhém textu zákona, popř. vyvoditelná jednoduchou mechanickou cestou z textu zákona nebo jiného institucionalizovaného pramene práva (zejména aplikací logických a právně metodologických pravidel). Nezbytné jsou naopak teleologické, principiální a hodnotové úvahy, které nejsou samy o sobě vyvoditelné z jakéhokoliv autoritativního materiálu, přičemž čelné místo zde mají právní principy a jiné právní standardy*“ (cit. op. s. 49) Rozhodnutí v těchto případech pak vyplývá „z rozšířeného celku premis, kde – kromě právní normy komunikované institucionalizovaným jazykem formálního práva – interpretovo uvážení vychází též z premis odpovídajících hodnotovým závěrům nebo jiným standardům a elementům (včetně obecných principů právních), které soudce

na základě racionálního myšlenkového postupu předpokládá, ale nemůže je prokázat nekontroverzní cestou“.
(cit. op. s. 47)

O jednoduchý případ aplikace práva se naproti tomu jedná tehdy, je-li právo „natolik jasné, že případ může být rozhodnut více či méně mechanickým způsobem, aplikováním norem logicky rigorózním argumentem. (s. 42) V těchto případech nemá aplikační orgán možnost „vnést do výkladu normy vlastní prvek... Soudce... poblíž na zákon pouze de sententiae lata, na rozdíl od ustanovení, která mu dovolují provést uvážení, ke kterým přistupuje de sententia ferenda, neboť vlastně dotváří základ právní normy daný zákonem. Zároveň jsou v těchto případech odpovědi na právo plně predikovatelné“.
(s. 55)

V daném případě bylo soudem aplikováno ustanovení soudního řádu správního, podle něhož je obnova řízení přípustná pouze proti rozsudku vydanému v řízení o ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu, nebo ve věcech politických stran a hnutí. Jedná se tedy o normu naprosto jasnou a konkrétní, která vylučuje jakýkoli jiný výklad než jazykový. Vyjde-li proto Nejvyšší správní soud z výše nastíněné distinkce mezi jednoduchými a složitými případy, jedná se v projednávané věci zjevně o případ jednoduchý, který nevytváří pro aplikaci právních principů sebemenší prostor.

Stěžovatel se domáhal obnovy řízení ve věci, u níž to zákon nepřipouští (řízení o ochraně proti nečinnosti správního orgánu), navíc zakončenému usnesením o zastavení řízení, tedy nikoli rozsudkem. Krajský soud v Praze proto postupoval správně, pokud návrh podle § 46 odst. 1 písm. d) odmítl jako nepřipustný. Napadené usnesení Krajského soudu v Praze tudíž netrpí vadou podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalované správní orgány měly ve věci úspěch, nevznikly jim však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jejich běžné úřední činnosti. Soud jim proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Ustanovenému zástupci stěžovatele náleží v souladu s § 11 odst. 1 písm. b) a d) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za dva úkony právní služby učiněné v řízení o kasační stížnosti, tj. první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení a písemné podání soudu, ve výši 2 x 2100 Kč, a dále náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 300 Kč za dva úkony právní služby podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky. Protože je ustanovený advokát plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se nárok vůči státu (4800 Kč) o částku odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 35 odst. 7 s. ř. s.). Částka daně z přidané hodnoty vypočtená dle § 37 odst. 1 a § 47 odst. 4 zákona č. 235/2004 Sb. činí 960 Kč. Ustanovenému zástupci se tedy přiznává náhrada nákladů v celkové výši 5760 Kč. Uvedená částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 2 měsíců od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení stěžovatele nese dle ust. § 60 odst. 4 s. ř. s. stát.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. prosince 2010

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu